

***GMINNY SYSTEM PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD
DZIECKIEM I RODZINĄ W GMINIE
GOŚCIERADÓW NA LATA 2011 - 2015***

Gościeradów 2011

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	Analiza problemów	4
III.	Cel główny, cele szczegółowe i zadania	4
IV.	Finansowanie działań	9
V.	Zakładane rezultaty	10
VI.	Monitoring programu	10

I. Wstęp

Podstawą opracowania Gminnego Systemu Profilaktyki i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną jest art.17 pkt 13 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz.593 z późn. zm.). Jest to program, który został przygotowany w oparciu o diagnozę problemów społecznych opisanych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gościeradowie na lata 2011 – 2015.

Dobrze funkcjonująca wspólnota lokalna ma swe korzenie w zasobach własnych - silnych, prawidłowo wypełniających swe społeczne funkcje, rodzinach. Dokonujące się współcześnie przemiany gospodarczo – społeczne często jednak zaburzają ich dotychczasową stabilność i równowagę socjalną. Tam, gdzie natężenie zagrożeń jest znaczące, rodziny stają w obliczu nawarstwiających się problemów i są bezradne w ich przewyciężaniu. Potrzebują coraz większej pomocy ze strony państwa i instytucji wspierających.

System pomocy społecznej w Polsce jest mocno rozbudowany i w jego strukturze instytucjonalnej działa wiele podmiotów zajmujących się wspieraniem rodzin w niwelowaniu ich dysfunkcji. Jednakże w chwili obecnej odczuwalny jest brak koordynacji tych wszystkich, skądinąd słusznych i pożytecznych działań. Krytycznym wnioskom poddany zostaje dotychczasowy model zapobiegania kryzysowi w rodzinie, poprzez rozrywanie nieprawidłowo działających relacji rodzinnych i umieszczanie dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i resocjalizacyjnych, z dala od źle wypełniających swe zadania rodziców. Zmianie podlega także ocena problemów i wybór odpowiednich narzędzi zaradzenia podobnym sytuacjom.

Wieloletnie doświadczenia wytyczają obecnie nowy kierunek wszystkich działań pomocowych, których wyznacznikiem jest utrzymanie więzi rodzinnych, zapobieganie zagrożeniom, poprzez wczesną diagnozę i rozpoznanie problemu oraz skutecznie prowadzoną profilaktykę.

Podstawowym, obok prawnego, uzasadnieniem budowania programu profilaktyki i opieki na dzieckiem i rodziną jest potrzeba systemowego, w skali gminy, rozwiązywania istotnych problemów społecznych, który gwarantuje koordynację i nie powielanie działań, rozwój i innowacyjność oraz szybkość interwencji przy jednoczesnym zapewnieniu dobrego przepływu informacji.

II. Analiza problemów

Niniejszy program przygotowano w oparciu o diagnozę problemów i zagrożeń społecznych w gminie, sporządzoną na potrzeby Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gościeradowie na lata 2011– 2015.

Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną to proces zorganizowanych, skoordynowanych, kompletnych i ciągłych działań, realizowanych wspólnie przez współpracujące ze sobą ściśle instytucje pomocowe w gminie. Identyfikacja najważniejszych zagrożeń dotyczących dzieci i rodziny układa się w łańcuch przyczynowo – skutkowy. System ma za zadanie rozpoznawanie, właściwą interpretację sytuacji, wskazanie obszarów wymagających interwencji i wdrożenie niezbędnych działań już we wczesnym stadium powstawania problemów. W sytuacjach kryzysowych do działań włącza się funkcjonujący w gminie Zespół Interdyscyplinarny, skupiający pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, Pełnomocnika Wójta ds. uzależnień i ochrony zdrowia, służbę zdrowia oraz Policję. Działania pomocowe podejmowane przez instytucje wspierające jak np. Ośrodek Pomocy Społecznej i jego ośrodki wsparcia, placówki oświatowe, sąd, policję, poradnię psychologiczno - pedagogiczną, placówki służby zdrowia oraz organizacje pozarządowe, obejmują pomoc finansową i rzeczową, poradnictwo prawne, psychologiczne, terapię, edukację oraz komunikację społeczną kształtującą wśród mieszkańców wiedzę i model zachowań preferowanych i akceptowanych społecznie.

III. Cel główny, cele szczegółowe i zadania

Cel główny:

”Wzmacnianie potencjału rozwojowego rodziny w zakresie zaspokajania indywidualnych potrzeb jej członków, ochrony jej praw i podmiotowości, w systemowych działaniach zapewniających niwelowanie różnic, bezpieczeństwo socjalne i poprawę jakości życia. „

Pomoc instytucjonalna powinna służyć odbudowie i podtrzymywaniu prawidłowego, gwarantującego bezpieczeństwo i lepszą jakość życia modelu funkcjonowania rodziny i dziecka w środowisku społecznym w sytuacji, gdy rodzina lub jej członek nie są w stanie

samodzielnie przezwyciężyć trudności. Działania te powinny odbywać się przy zachowaniu zasady, że to właśnie rodzinie należy dać pierwszeństwo samodzielnego rozpoznania i zaradzenia własnym problemom, umożliwiając tym samym wyzwianie jej potencjału własnego, aktywności i odpowiedzialności poszczególnych jej członków oraz nabywanie nowych doświadczeń i umiejętności.

Cele szczegółowe:

1. Wsparcie rodziny w realizowaniu jej funkcji społecznych (socjalnych):

ZADANIA	PARTNERZY
Monitorowanie środowisk zagrożonych trudnymi sytuacjami życiowymi	OPS, placówki oświatowe, Policja
Praca socjalna z rodzinami, u których wystąpiły symptomy bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	OPS, Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, służba zdrowia
Rozwój i wzbogacanie oferty placówek wsparcia dziennego: rozbudzanie zainteresowań, odkrywanie talentów, pomoc w przezwyciężaniu trudności w nauce, nauka społecznych zachowań, zdobywanie umiejętności przezwyciężania trudności, integracja z grupą rówieśniczą, utworzenie klubu młodzieżowego, rozbudowa sieci wolontariatu wspomagającego pracę opiekuńczo – wychowawczą z dziećmi i młodzieżą	OPS, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, placówki oświatowe, GOK, Świetlice Środowiskowe, MDP.
Udzielanie profesjonalnej pomocy oraz wsparcia organizacyjnego, rzeczowego i usługowego dla niezamożnych rodzin: system dożywiania dzieci w szkole, bank żywności, wyprawka szkolna dla ucznia, wypoczynek wakacyjny dzieci, poradnictwo prawne, pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin , stypendia socjalne dla uczniów, poprawa warunków mieszkaniowych	OPS, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe
Rozbudowa systemu interwencji kryzysowej w rodzinach, gdzie wystąpiła przemoc domowa, przejawy patologii społecznych, nieprzewidziane zdarzenia losowe, klęska żywiołowa o nowe działania: sieć szybkiego	Urząd Gminy Gościeradów, Policja, OPS, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kraśniku , Gminny Punkt Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gościeradowie, Sąd

powiadamiania, telefon wczesnej interwencji, przygotowanie mieszkania chronionego, umieszczanie osób uzależnionych w ośrodkach leczenia uzależnień, terapia grupowa dla rodzin dotkniętych przemocą domową, terapia uzależnień	Rodzinny w Kraśniku, Ośrodek Terapii Alkoholowej, lokalne stowarzyszenia, specjaliści: terapeuci, psycholog, prawnik, lekarze pierwszej pomocy
Rozwój instrumentów rynku pracy pozwalających na zatrudnienie członków rodzin pozostających bez pracy lub długotrwale bezrobotnych: prace interwencyjne, szkolenia zawodowe, zatrudnienie wspierane, prace społecznie użyteczne, praktyczna nauka umiejętności przydatnych w poszukiwaniu pracy, wykorzystanie funduszy zewnętrznych do tworzenia nowych możliwości zatrudniania osób z niskimi kwalifikacjami zawodowymi, bezrobotnych i absolwentów wchodzących na rynek pracy jako nowe formy wsparcia osób bezrobotnych,	Powiatowy Urząd Pracy, OPS, Punkt Konsultacyjny, zakłady pracy działające na terenie gminy
Wsparcie dzieci i dorosłych niepełnosprawnych funkcjonujących w rodzinach, poprzez kompensowanie różnic w warunkach bytowych, socjalnych i finansowych, w dostępie do placówek ochrony zdrowia, lecznictwa i opieki specjalistycznej, placówek edukacyjnych i realizujących gwarantowane świadczenia socjalne i rehabilitacyjne, realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych, kierowanie osób do Środowiskowego Domu Samopomocy oraz do Domów Pomocy Społecznej	OPS, placówki służby zdrowia, lekarze rodzinni, organizacje pozarządowe

2. Wzmacnianie otoczenia edukacyjno – wychowawczego rodziny, stymulującego jej prawidłowy rozwój i funkcjonowanie w społeczeństwie:

ZADANIA	PARTNERZY
Wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci i dorosłych upowszechniających wiedzę o prawach dziecka i rodziny, edukacja rodziców w przeciwdziałaniu przemocy oraz bezradności opiekuńczo – wychowawczej wobec dzieci,	Placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Sąd Rodzinny, Punkt Konsultacyjny, OPS, placówki ochrony zdrowia, lokalne media
Wzmocnienie roli szkolnych programów wychowawczych, kładących nacisk na socjalizację dzieci, kształtowanie akceptowalnych społecznie postaw, norm i systemu wartości, doskonalenie form współdziałania zespołu pedagog szkolny – wychowawca –pracownik socjalny - rodzic, w rodzinach z zaburzonymi relacjami opiekuńczo - wychowawczymi	Pedagodzy i psychologzy szkolni, wychowawcy, placówki oświatowe, OPS
Rozwój form kształcenia: przedsiębiorczości, świadomości wyboru przyszłej drogi zawodowej, umiejętności efektywnego poszukiwania pracy i odnalezienia się na rynku pracy, młodych absolwentów,	PUP, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, placówki oświatowe
Wzbogacanie form: 1. pomocy dydaktycznej dzieciom mającym problemy w nauce, 2. pracy z dziećmi szczególnie uzdolnionymi, pochodzącymi z niezamożnych środowisk; zajęcia wyrównawcze, logopedyczne, indywidualna praca z uczniem, wydłużenie pracy świetlic szkolnych, finansowanie nauki języków obcych w formach pozaszkolnych dla zdolnych, niezamożnych dzieci, system stypendiów i nagród dla wybitnie uzdolnionych, w tym pozyskanie lokalnych przedsiębiorców dla idei fundowania stypendiów patronackich na realizację potrzeb edukacyjnych dla objętych przez siebie opieką zdolnych dzieci i młodzieży	Urząd Gminy, placówki oświatowe, Poradnia Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, lokalni przedsiębiorcy, GOK, GBP, Świetlice Środowiskowe
Rozwijanie bazy wspierającej edukację	Placówki oświatowe, Poradnie

i funkcjonowanie w środowisku szkolnym dzieci niepełnosprawnych (klasy integracyjne, zespół wczesnego wspomagania dziecka)	Psychologiczno-Pedagogiczne
Wzmocnienie procesu kształcenia i przygotowania kadry pomocy społecznej oraz pracowników instytucji – partnerów, realizujących program, do prawidłowej identyfikacji problemów i zagrożeń oraz przeciwdziałania im we współpracy ze środowiskiem rodzinnym: szkolenia w zakresie przeciwdziałania: agresji, przemocy rówieśniczej w szkole, szerzeniu się patologii społecznych, a także umiejętności rozpoznawania uzależnień, przezwyciężania stresu, mediacji i rozwiązywania konfliktów,	Urząd Gminy, placówki oświatowe, OPS, GPRA.
Rozwijanie i wzbogacanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, wspomagających wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży, w tym kreowanie aktywności twórczej, rozbudzanie zainteresowań, poszerzanie wiedzy, nabywanie nowych umiejętności	Urząd Gminy placówki oświatowe, GOK, GBP, GPRA, organizacje pozarządowe

3. Promocja i upowszechnianie wiedzy oraz prozdrowotnych wzorców zachowań, umożliwiających zmianę samoświadomości i przyzwyczajęń ukierunkowanych na zdrowy styl życia i dbałość o ochronę zdrowia :

ZADANIA	PARTNERZY
Wdrażanie programów edukacyjnych i profilaktyki zdrowotnej dla rodziców, w tym dla przyszłych matek i przyszłych rodziców, poradnictwa i doradztwa rodzinnego	Placówki ochrony zdrowia, Sanepid, Poradnia P-P, placówki szkolne, OPS
Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej w szkołach: szczepienia ochronne, zajęcia przeciwdziałające i korygujące wady postawy, wzroku, upowszechnianie wiedzy o prozdrowotnych zachowaniach, prawidłowej diecie i higienie,	Urząd Gminy, placówki szkolne, Sanepid, placówki ochrony zdrowia

bezpieczeństwie własnym i innych, obronie przed uzależnieniami, HIV, AIDS i innymi chorobami społecznymi i cywilizacyjnymi, edukacja do życia w rodzinie, wychowywanie w duchu tolerancji społecznej i zrozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych, zabezpieczenie opieki pielęgniarskiej i medycznej w szkołach	
Rozwijanie bazy sportowo – rekreacyjnej służącej aktywności ruchowej i promocji sportowego stylu życia,	Urząd Gminy, UKS, GKS, placówki oświatowe
Poszerzanie i wzbogacanie oferty zajęć sportowo – rekreacyjnych realizowanych w formie zajęć pozalekcyjnych i w formach pozaszkolnych, w tym w czasie ferii zimowych i wakacji	Placówki światowe, GPRA, organizacje pozarządowe, GOK, GBP
Upowszechnianie wiedzy i kreowanie społecznej świadomości, uczestnictwa i akceptacji dla działań mających na celu ochronę zdrowia, poprawę kondycji psychofizycznej i praktyczne wdrożenie form zdrowego stylu życia we własnej rodzinie	Lokalne media, Urząd Gminy, placówki szkolne, Sanepid, placówki ochrony zdrowia, OPS, organizacje pozarządowe

IV.Finansowanie działań

Zadania Gminnego Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem są i będą realizowane i wdrażane etapowo, zgodnie z rocznymi harmonogramami i środkami finansowymi zabezpieczonymi corocznie w budżetach poszczególnych instytucji – partnerów. Środki finansowe pochodzą z budżetu samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych, budżetów instytucji partnerskich, budżetu państwa oraz państwowych funduszy i programów celowych. Zadania ujęte w Systemie mogą być finansowane z funduszy strukturalnych i programów wspólnotowych Unii Europejskiej, w oparciu o projekty zgłaszane do konkursów ogłaszanych i dofinansowywanych przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Organizacje pozarządowe środki finansowe na realizację przyjętych przez siebie zadań czerpać będą przystępując do konkursów ogłaszanych przez jednostki samorządowe każdego szczebla w oparciu o ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

V. Zakładane rezultaty

1. Zahamowanie wzrostu liczby rodzin dysfunkcyjnych.
2. Poprawa jakości życia rodzin, wyrównanie różnic w poziomie życia.
3. Efektywniejsze programowanie pomocy dostosowanej do indywidualnych potrzeb dziecka.
4. Pogłębienie wiedzy i zwiększenie wrażliwości społecznej na problemy dziecka i rodzin.
5. Konsolidacja instytucji w gminie realizujących zadania systemowej opieki.

VI. Monitoring programu

Program i jego poszczególne elementy podlegają stałemu, bieżącemu monitoringowi dokonywanemu na forum Zespołu Interdyscyplinarnego, którego członkowie reprezentują wszystkich partnerów Programu. Pozwala to na szybką poprawę i udoskonalenie wstępnych założeń, które w praktyce mogą okazać się mało efektywne. Ewaluacja dokonywana jest raz w roku, na podstawie analizy sprawozdawczości i mierzenia ustalonych wskaźników.

Miernikiem rezultatów będą między innymi:

- liczba wszystkich rodzin potrzebujących pomocy w stosunku do liczby rodzin, której pomoc została udzielona,
- liczba rodzin dotkniętych bezrobociem w stosunku do liczby rodzin, które korzystały z pomocy w formie szkoleń przygotowujących do poszukiwania pracy, zatrudnionych w formach zatrudnienia wspieranego,
- liczba dzieci dożywianych w placówkach oświatowych,
- liczba dzieci objętych indywidualną opieką pedagoga, psychologa szkolnego, zajęciami pozalekcyjnymi, zajęciami w placówkach dziennego pobytu,
- liczba dzieci, które korzystają z zajęć pozaszkolnych, wyjechały na zorganizowany finansowany przez gminę wypoczynek wakacyjny,
- liczba interwencji kryzysowych związanych z przemocą, alkoholizmem itp.